

Sygn. akt: I C 577/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący: SSO Juliusz Ciejek

Protokolant: p.o. sekr. sąd. A. K.

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2019 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. S.**

przeciwko (...) **S.A w T.**

o zapłatę

I. powództwo oddała,

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 10.817 (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. oddała wniosek powódki o zabezpieczenie,

IV. cofa zwolnienie od kosztów sądowych przyznane w postanowieniu z dnia 18 lutego 2019 r. do kwoty ponad 5.000 (pięć tysięcy) zł każde,

V. nakazuje ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 4.900 (cztery tysiące dziewięćset) zł tytułem brakującej części opłaty.

Sygn. akt I C 577/18

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka K. S. reprezentowana przez przedstawicielkę ustawową – matkę J. S. w dniu 18 września 2018 r. wniosła przeciwko (...) S.A z siedzibą w T. pozew o zapłatę kwoty 250.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi tytułem zadośćuczynienia. Ponadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej spółki kosztów procesu wg. norm przepisanych oraz złożyła wniosek o zwolnienie jej w całości od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnieniu swojego żądania podała, że w Przychodni (...) w S., której właścicielem jest pozwana spółka nie dolożono należytej staranności w opiece nad K. S. oraz niewłaściwie ją leczono – podawano jej wysokie dawki leków, po których to wymiotowała i miała bóleści. W jej ocenie działanie to naraziło ją na bezpośrednie niebezpieczeństwo utarty życia i ciężki uszczerbek na zdrowiu. (k. 4-7)

Jako, że wytoczenie przedmiotowego powództwa przekraczało czynności wchodzące w skład zakresu zwykłego zarządu majątkiem małoletniej jej przedstawicielka ustawowa musiała uzyskać na nie zezwolenie sądu opiekuńczego.

Powyższe uzyskała w formie postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy w S. III Wydział Rodzinny i Nieletnich w dniu 10 stycznia 2019 r. w sprawie o sygn. akt (...). (k. 143)

Postanowieniem z dnia 18 lutego 2019 r. Sąd zwolnił powódkę od kosztów sądowych częściowo, a mianowicie od opłat sądowych i wydatków powyżej kwoty 100 zł każde, w pozostałym zakresie wniosek w zakresie zwolnienia od kosztów sądowych, jak również wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oddalono. (k. 147-148v)

W odpowiedzi na pozew, **pozwana (...) S.A z siedzibą w T.** wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia na jej rzecz od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

Argumentując swoje stanowisko wskazała, że jest ona odrębną spółką od Przychodni (...) prowadzonej w formie spółki kapitałowej – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą (...) sp. z o.o. z siedzibą w S., wobec tego nie ponosi ona odpowiedzialności za jej działania. (k. 179-180)

Na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę w dniu 7 maja 2019 r. przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki złożyła wniosek o zabezpieczenie dochodzonego roszczenia (k. 203-206)

Ponadto na tym posiedzeniu Sąd wydał postanowienie, w którym ograniczył przedmiot rozprawy do badania kwestii zasady odpowiedzialności pozwanej. (k. 203v)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. w okresie od 2006 r. do 2018 r. była leczona w Przychodni (...), położonej przy ul. (...) w S..

(dowód: historia zdrowia i choroby powódki – k. 25-97)

Przychodnia ta najpierw była prowadzona w formie spółki jawnej – (...) sp. j. z siedzibą w S., zaś po jej przekształceniu od 2016 r. jest prowadzona w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą (...) sp. z o.o. z siedzibą w S..

(dowód: odpis z rejestru przedsiębiorców KRS (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. – k. 192-193)

Jedynym (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. jest spółka – (...). Sp. z o.o. z siedzibą w T..

(dowód: odpis z rejestru przedsiębiorców KRS (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. – k. 192-193)

Spółka (...) S.A z siedzibą w T. jest odrębną spółką zarówno od spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w S., jak i spółki (...). Sp. z o.o. z siedzibą w T..

(dowód: odpis z rejestru przedsiębiorców KRS (...) S.A z siedzibą w T. – k. 183-191v)

Powódce, co miesiąc wypłacana jest renta odszkodowawcza w kwocie 7.000 zł. Ponadto uzyskuje ona kwotę 1.300 zł tytułem alimentów od biologicznego ojca. Powódka jest właścicielką parterowego domu o pow. 250 m² położonego w miejscowości P. 130, który został całkowicie przystosowany do jej niepełnosprawności. Został on zbudowany z pieniędzy z zadośćuczynienia w całości wynoszącej około 1.000.000 zł wraz odsetkami. Jej matka i jej ojciec oraz czworo rodzeństwa utrzymują się z dochód w wysokości 6.182 zł miesięcznie, na które składają się zasiłki, alimenty i świadczenie 500 +. W dniu 6 listopada 2018 r. z tytułu dopłat bezpośrednich rodzina powódki otrzymała kwotę 11.499,89 zł.

(bezsporne, w tym oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania – k. 10-11v, oświadczenie przedstawicielki małoletniej powódki złożone na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę w dniu 7 maja 2019 r. – k. 223-224)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na brak legitymacji biernej pozwanej spółki.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepisowi temu odpowiada treść art. 232 k.p.c., wg., którego strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, iż w niniejszej sprawie na powódce spoczywał ciężar udowodnienia istnienia po jej stronie zasadności dochodzonego roszczenia, w tym przedstawienia dowodu na potwierdzenie istnienia osoby zobowiązanej. Natomiast na stronie pozwanej - z racji sformułowanego zarzutu, tj. braku legitymacji biernej pozwanej - spoczywał ciężar udowodnienia tej okoliczności, tj. wykazania braku legitymacji biernej i obliłował ją do wykazania okoliczności, że nie jest ona tą osobą, od której powódka może żądać spełnienia żadanego świadczenia.

W tym miejscu warto zaakcentować, że posiadanie przez strony legitymacji czynnej i biernej w procesie jest przesłanką zasadniczą, od której istnienia uzależniona jest możliwość uwzględnienia powództwa, a jej brak, zarówno w postaci czynnej jak i biernej, prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo. Stąd też, zarzut pozwanej w przedmiocie braku legitymacji biernej po jej stronie należało rozstrzygnąć w pierwszej kolejności.

Dalej podkreślić należy, że legitymacja procesowa to uprawnienie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie. Legitymacja czynna zawsze jest ściśle związana ze stroną powodową i oznacza jej uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu. Natomiast legitymacja bierna uzasadnia występowanie w procesie w charakterze pozwanego. Legitymacja procesowa to, zatem uprawnienie konkretnego podmiotu (legitymacja czynna) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu oznaczonemu podmiotowi (legitymacja bierna) wypływająca z prawa materialnego.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 2012 r., w sprawie(...) wskazał, że legitymacja materialna, a więc posiadanie prawa podmiotowego lub interesu prawnego do wytoczenia powództwa stanowi przesłankę materialną powództwa, a jej brak stoi na przeszkodzie udzieleniu ochrony prawnej. Brak legitymacji materialnej (czynnej lub biernej) skutkuje, co do zasady oddaleniem powództwa. W sytuacji, gdy legitymacja materialna i procesowa zespalają się, oddalenie powództwa następuje w istocie z braku legitymacji materialnej, którego rezultatem jest także brak legitymacji procesowej, będący wtórną przyczyną oddalenia powództwa. Legitymacja procesowa jest zawsze powiązana z normami prawa materialnego.

Mając powyższe na uwadze trzeba podkreślić, że rolą sądu w procesie jest dokonanie oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania, co do istoty sprawy, a w wypadku stwierdzenia braku legitymacji procesowej (zarówno czynnej, jak i biernej), to na sądzie spoczywa obowiązek zamknięcia rozprawy i wydania wyroku oddalającego powództwo. Takie procedowanie jest konsekwencją choćby wytoczenia powództwa przeciwko osobie nieuprawnionej.

W niniejszej sprawie powódka, sformułowane przez siebie roszczenia oparła o materialno-prawne przesłanki i okoliczności zawarte w treściach przepisów art. 415, 416 i 444 § 2 i 445 § 1 k.c. Wynika z nich, wprost, że przedmiotowe roszczenie należy kierować do podmiotu, który naruszył te prawa. W realiach sprawy przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki wskazała, że wytoczyła pozew przeciwko (...) S.A z siedzibą w T., albowiem jest ona „właścicielką” Przychodni (...), w której to nie dołożono należytej staranności w opiece nad K. S. oraz właśnie tam ją niewłaściwie leczono. W odpowiedzi na to pozwana podniosła zarzut braku legitymacji biernej oraz na jego poparcie przedłożyła dwa odpisy z rejestru przedsiębiorców (...) – swój oraz spółki - (...) sp. z o.o. z siedzibą w S..

W tym miejscu należy wskazać, że na rynku istnieje kilka form prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług medycznych. Obecne brzmienie przepisów dopuszcza świadczenie usług medycznych w każdej formie prawnej zaakceptowanej przez ustawę z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców ((...)). Działalność taka może być, zatem prowadzona przez osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 4 ust. 1 w/w ustawy). W niniejszej sprawie Przychodnia (...) położona przy ul. (...) w S. jest prowadzona w formie spółki kapitałowej - spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością (odpis z rejestru przedsiębiorców (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. – k. 192-193). Dalej należy wskazać, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością posiada osobowość prawną i jest odrębnym od wspólników podmiotem. Taka spółka działa poprzez swoje organy, zaś jej wspólnicy – jak to określiła przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki „właściciele” – zgodnie z art. 151 § 4 k.s.h. nie odpowiadają za jej zobowiązania. W rezultacie po stronie wspólników – uczestników stosunku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – występuje jedynie ryzyko gospodarcze wynikające z wniesienia na pokrycie kapitału zakładowego wkładów, ewentualnie także innych świadczeń przewidzianych w umowie spółki, np. dopłat czy powtarzających się świadczeń niepieniężnych. W pozostałym zakresie wspólników nie obciążają - z jedynym, wyjątkiem wskazanym w art. 13 § 2 k.s.h., który w niniejszej sprawie nie ma zastosowania - jakiegokolwiek zobowiązania spółki.

Mając powyższe na względzie, w ocenie Sądu strona powodowa nie udźwignęła ciężaru udowodnienia faktów, z których wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne. Podkreślić należy, iż samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności zgodnie z art. 227 k.p.c. powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą. Stosownie do art. 232 k.p.c. obowiązek wskazania dowodów obciąża przede wszystkim strony, a w myśl art. 6 k.c. ciężar udowodnienia spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. W niniejszej sprawie powódka winna udowodnić dokonanie naruszenia przysługujących jej praw przez pozwaną spółkę, zwłaszcza w świetle podniesionego zarzutu braku legitymacji biernej przez pozwaną, skoro z faktów tych wywodzi skutki prawne. Mając na względzie powyższe rozważania, stwierdzić należy, że strona powodowa nie poparła swoich twierdzeń wystarczającymi dowodami. Tym samym w świetle powyższych rozważań, stwierdzić należy, iż nie wykazała ona, iż przysługuje jej roszczenie dochodzone niniejszym pozwem konkretnie w stosunku do pozwanej, co skutkowało oddaleniem powództwa, jako skierowanemu przeciwko niewłaściwemu podmiotowi, o czym orzeczono w pkt I sentencji wyroku.

Dalej należy wskazać, że brak legitymacji biernej był wystarczającą podstawą do nieuwzględnienia powództwa. Stąd też nie było konieczne, ani też zasadne wskazywanie czy w przypadku pozwania właściwego podmiotu roszczenie powódki zostałoby uwzględnione. Dlatego też Sąd ograniczył postępowanie do kwestii badania zasady. W związku z tym, zbędne było również rozważanie, jaka mogłaby być odpowiednia wysokość zadośćuczynienia. Z tego też powodu Sąd pominął wszystkie wnioski dowodowe zgłoszone przez powódkę na wykazanie powyższego (art. 227 k.p.c.)

O kosztach postępowania Sąd orzekł w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1, 3, 4 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Wobec tego, że powódka przegrała sprawę w całości, zobligowana jest zwrócić pozwanej wszystkie poniesione przez nią koszty niezbędne do celowego dochodzenia przez nią praw i celowej obrony. Wyraźnie, bowiem należy wskazać, że zwolnienie od kosztów sądowych zgodnie z art. 108 u.k.s.c. nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. Jeśli zaś chodzi skład tych kosztów to wchodziło w nie jedynie wynagrodzenie reprezentującego pozwaną profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego ustalone na podstawie § 2 pkt 7) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. ((...)) wraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa. To przedstawicielka ustawowa powódki wielkością swego roszczenia zdeterminowała wysokość kosztów, które musiał ponieść pozwany do celowej obrony. W tej sytuacji niesprawiedliwym byłoby nieobciążanie powódki tymi kosztami. Stanowiłoby to niesprawiedliwioną karę dodatkową dla pozwanego.

Skierowanie roszczenia przeciwko podmiotowi nie legitymowanemu do występowania w przedmiotowej sprawie po stronie pozwanej implikowało również ocenę, iż brak jest podstaw w świetle treści art. 730¹ k.p.c. do zabezpieczenia roszczenia powódki dochodzonego w niniejszej sprawie, co spowodowało oddalenie jej wniosku, o czym Sąd orzekł w pkt III sentencji wyroku.

W pkt IV sentencji wyroku Sąd na podstawie art. 110 u.k.s.c. cofnął powódce zwolnienie od kosztów sądowych przyznane w postanowieniu z dnia 18 lutego 2019 r. do kwoty ponad 5.000 zł każde. Przesłanką tego zwolnienia była sytuacja materialna powódki i jej rodziny, zdeterminowana faktem, że – według oświadczenia powódki – jedynym źródłem utrzymania jej rodziców i czworga rodzeństwa miał być dochód w wysokości 6.182 zł miesięcznie, na które składają się zasiłki, alimenty i świadczenie 500+. Ponadto uzyskaniem w 2018 r. kwoty 11.499,89 zł

z tytułu dopłat bezpośrednich do prowadzonego gospodarstwa. Tymczasem okazało się, że powódce, co miesiąc wypłacana jest renta odszkodowawcza w kwocie 7.000 zł. Ponadto uzyskuje ona kwotę 1.300 zł tytułem alimentów od biologicznego ojca. W dodatku – jak wskazała przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki – powódka posiada dom w miejscowości P. 130 o pow. ok 250 m². Dom ten został w całości wybudowany z pieniędzy uzyskanych przez nią z tytułu zadośćuczynienia w kwocie ok 1.000.000 zł oraz jest w pełni dostosowany do jej inwalidztwa. Sąd uznał, że w dacie składania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki celowo i świadomie nie wykazała wszystkich źródeł dochodu rodziny, uzyskując w ten sposób zwolnienie od kosztów sądowych, w tym części opłaty sądowej. Bez wątplenia należy, zatem stwierdzić, że okoliczności, na podstawie, których przyznano powódce zwolnienie od kosztów sądowych nie istniały, co uzasadnia częściowe cofnięcie jej zwolnienia.

Dalsza część powołanego przepisu art. 110 u.k.s.c. wskazuje, że w przypadku cofnięcia zwolnienia od kosztów strona obowiązana jest m.in. uiszczyć wszystkie przepisane opłaty. W ocenie Sądu trudno przyjąć, aby przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki nie wiedziała jak wypełnić bardzo czytelny druk o stanie majątkowym i rodzinnym. Zdaniem Sądu znając obowiązek uiszczenia opłaty sądowej od pozwu po wezwaniu do jego uiszczenia świadomie i celowo nie ujawniła wszystkich istotnych dla oceny sytuacji okoliczności, uzyskując w ten sposób w oparciu o nieprawdziwe dane zwolnienie od kosztów. Powyższe skutkowało nakazaniem ściągnięcia od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w O.kwoty 4.900 zł tytułem brakującej części opłaty, o czym orzeczono w pkt V sentencji wyroku.